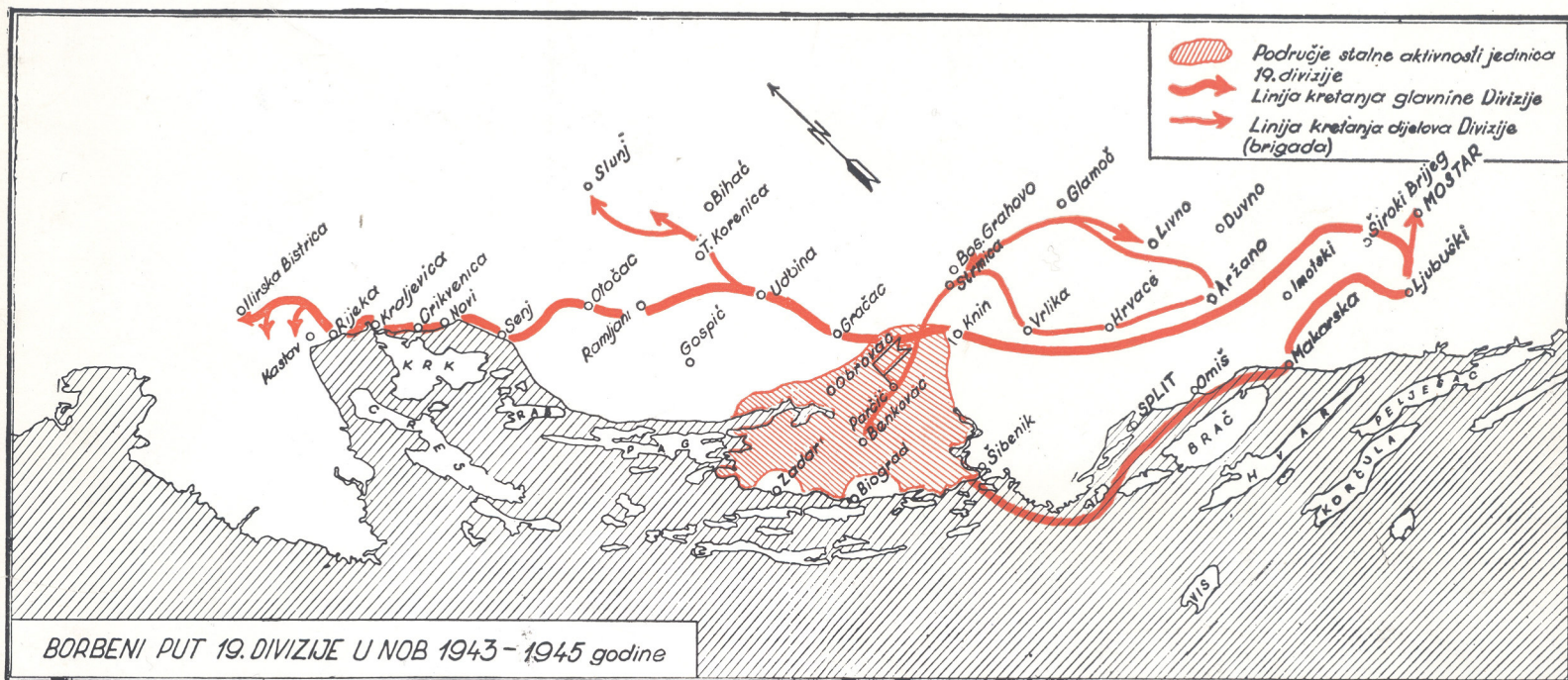

XIX SJEVERNODALMATINSKA UDARNA DIVIZIJA NARODNOOSLOBODILAČKE VOJSKE JUGOSLAVIJE

U POVODU
40. GODIŠNJICE
OSNIVANJA

RODNI MUZEJ - ZADAR

odjel DOKUMENTACIJE

Br. B-131

*Josip Broz Tito, vrhovni komandant
NOV i POJ*

Glavnog Štaba Narodno-oslobodilačke Vojske i partizanskih Odreda Hrvatsk
od 5-X-1943

I. FORMIRANJE SJEVERO-DALMATINSKE DIVIZIJE

Odlukom Vrhovnog Štaba NOV i POJ od 4.X.tg formirana je u sjevernoj Dalmaciji, Sjevero-dalmatinska Divizija, pod nazivom:

"XIX.-SJEVERO-DALMATINSKA DIVIZIJA".

U sastav ove jedinice ulaze slijedeće jedinice:

Dosadašnja Krajska Brigada, kao I Brigada Divizije,

Dosadašnja I. Grupa Bataljona, kao II. Brigada Divizije, i

Dosadašnja II Grupa Bataljona kao III. Brigada Divizije.

Ova Divizija biti će pod neposrednom komandom IV. Operativne Zone Hrvatske.

II. POSTAVLJANJA.

Odlukom Vrhovnog Štaba NOV i POJ od 4.X.tg postavljeni su:

za komandanta XIX Sjevero-Dalmatinske Divizije potpukovnik Milan Kuprešanić, a za političkog komesara Petra Babića.

III. FORMIRANJE ODREDA U SJEVERNOJ DALMACIJI.

Po ukazanoj potrebi, formiraju se na području Sjeverne Dalmacije slijedeći Odredi:

Krajski, Sjevero-Dalmatinski i Zadarski Partizanski Odred.

Organizaciju i formiranje ovih Odreda izvršiti će Štab Sjevero-Dalmatinske Divizije.

Naprijed navedeni Odredi biti će pod neposrednom komandom, kako u organizacijskom tako i u operativnom pogledu, Štaba XIX Sjevero-Dalmatinske Divizije.

IV. FORMIRANJE KOMANDNE MORNAVICE ZA SJEVERO-DALMATINSKU OBALU.

Po ukazanoj potrebi, formira se Komanda Mornarice za sjevero-dalmatinsku obalu i sjevero-dalmatinske otoke. Ova komanda biti će pod neposrednom komandom Štaba XIX Sjevero-Dalmatinske Divizije i to kako u organizacijskom tako i u operativnom pogledu.

Štab XIX Sjevero-Dalmatinske Divizije pristupiti će odmah organizaciji i formiranju mornaričkih jedinica u duhu dostavljenih direktiva od strane ovoga Štaba.

SMRT FAŠIZMU → SLOBODA NARODU!

Politički komesar:

Dostavljamo:
Štabu I i II Korpusa
Štabu II i IV Zone
Štabu XIII Divizije
Štabu XIII Proleterske "R.K"
Štabu XIX Sjevero-Dalmatinske Divizije
Svim Komandama Područja
Svim Otsjecima G.S.H.
Auto-bataljonu
Tenkovskom Bataljonu
Komandi Mornarice NOVH.
I i II oficirske škole.

Komandant
generalmajor,

Đ. M. J. J.

NO. 4 H P J.
25 XI 43
2492
Sp. Per. 106

Naredba o formiranju XIX divizije
NOVJ

U rujnu 1943, uslijed općeg ustanka i masovnog priliva novih boraca u jedinice NOVJ u Dalmaciji, Vrhovni štab NOV i POJ u prvoj polovini listopada 1943. reorganizira dalmatinske jedinice. Pored ranije formirane IX divizije, formira XIX, XX i XXVI diviziju. Istovremeno formira VIII dalmatinski korpus u čiji sastav ulaze spomenute divizije, sa ukupno oko 15.000 boraca. Tada rasformira štabove IV operativne zone — Kninski, Šibenski i Imotski sektor.

Naredba br. 29 Glavnog štaba NOV i PO Hrvatske, od 5. X 1943. o formiranju divizije izvršena je 11. X 1943. u Biovičinu Selu u Bukovici, u prisustvu velikog broja stanovnika toga dijela sjeverne Dalmacije, predstavnika narodne vlasti, KPJ i JNOF-a.

Pri formiranju divizije štab divizije nalazio se u selu Parčići, V brigada na prostoru sela Žegar — Bilišane, VI brigada na prostoru Donjeg i Gornjeg Ervenika, VII brigada oko Karina, Kninski partizanski odred na području između Knina, sela Pađene i Zrmanje, Zadarski partizanski odred na prostoru između Zadra i Novigrada, Sjevernodalmatinski partizanski odred u jugoistočnom dijelu Bukovice, ostale manje jedinice na širem području sela Parčića.

XIX sjevernodalmatinska udarna divizija prošla je težak i slavan borbeni put. Borila se u sjevernoj Dalmaciji, Lici, srednjoj Dalmaciji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskom primorju, Istri i Sloveniji. U borbama za konačno oslobođenje domovine sudjelovala je u bitkama za Benkovac i druga naselja u Ravnim kotarima kojom je prilikom oslobođen i grad Zadar; u Kninskoj operaciji, Mostarskoj operaciji, Ličko-primorskoj operaciji i svoj borbeni put završila u Tršćanskoj operaciji opkoljavanjem i zarobljavanjem 97. njemačkog korpusa na sektoru Ilirske Bistrice.

Gubici Divizije u ljudstvu: poginulo 1278 boraca i 196 rukovodilaca dok je nestalo u borbama i pokretu 328; ranjeno je 4155 boraca i 491 rukovodilac, a zarobljeno od neprijatelja 83.

Neprijateljske su jedinice u borbama s Divizijom imale ove gubitke u ljudstvu: 14.818 mrtvih, oko 2958 ranjenih i 4304 zarobljenih vojnika i oficira.

Zarobljen je ogroman ratni materijal.

*Stanovnici Bukovice i Ravnih kotara
kreću na proslavu u oslobođeni Ben-
kovac*

Na položaju, u borbi za Knin

*Nogometna utakmica u oslobođenom
Zadru*

Ulične borbe u Mostaru

Artiljerija Divizije tuče njemačke položaje u Senju

Manifestacije istarske omladine

K A T A L O G

1. Josip Broz Tito, vrhovni komandant NOV i POJ
2. Uvodni tekst
3. Borbeni put XIX udarne divizije NOVJ
4. Narodni heroji Divizije: Babić Petar, Damjanović Danilo, Kuprešanin Milan, Opačić Andrijin Stevan, Opačić Glišin Stevan, Parmać Stanko, Popović Tomica, Radaković Ilija i Šakić Milan Mićun
5. Rukovodeći kadar Divizije prilikom njenog formiranja
6. Pregled komandnog kadra Divizije od njenog formiranja do kraja rata
7. Ljudevit Šestić, Partizanski artiljerci, tuš, pero vel. 32x43 cm, 1944.
8. Edo Murtić, Na položaju kod Hercegovca, crtež, tuš na papiru, 38x45 cm, 1944.
9. Edo Murtić, Ranjeni borac, crtež, smeđa kreda na papiru, 50x35 cm, 1944.
10. Edo Murtić, Borac Alija Šiljbegović, crtež, tuš pero na papiru, 42x44 cm, 1944.
11. Skice vojnih operacija Divizije:
 - a) Sjeverna Dalmacija, 10—19. VIII 1944, 1:200
 - b) Akcije jedinica Divizije, listopada 1943, 1:100
 - c) Borba VI brigade Divizije za Karin, 12. X 1944, 1:100
 - d) Raspored Divizije pri formiranju, 11. X 1943, 1:200
 - e) Prvi napad Divizije na Benkovac, 9. i 10. IX 1944.
12. Naredba br. 29 Glavnog štaba NOV i PO Hrvatske od 5. X 1943.
13. Naredba br. 26 Štaba XIX udarne divizije IV Jugoslavenske armije, od 14. V 1945. — Odlikovanja boraca i rukovodilaca
14. II bataljon VI brigade u Krupi, narodu i borcima govori komesar brigade Stevo Maoduš, 7. I 1944.
15. I bataljon VI brigade u Žegar, borcima govori komesar bataljona Špiro Bjedov, 25. III 1944.
16. III bataljon VI brigade u Bilišanima, borcima govore o aktualnim događajima u svijetu politički rukovodioci bataljona Vojo Radaković i Nikola Đukić, ožujka 1944.
17. Kao pod 16
18. Između borbi igra i pjesma
19. Grupa savezničkih oficira za vezu pri Štabu Divizije, drugi slijeva (kleči) Dušan Plenča koji je bio veza između Štaba Divizije i navedene grupe, Parčići, lipanj 1944.
20. Stanovnici Bukovice i Ravnih kotara kreću na proslavu u oslobođeni Benkovac
21. U slobodnom Benkovcu narod slavi pobjedu i oslobođenje svoga grada
22. Na proslavi u Benkovcu govori komesar Divizije Petar Babić
23. Komandant Divizije Stanko Parmać i komesar Divizije Petar Babić vrše smotru brigada u oslobođenom Benkovcu
24. Defile jedinica Divizije u oslobođenom Benkovcu
25. Štab I bataljona V brigade Divizije rukovodi borbom svoga bataljona u borbi za oslobođenje Benkovca
26. Minobacač u akciji u borbi za Benkovac
27. Priprema oružja prije borbe
28. U borbi za Benkovac, borac u zaklonu na Popovića brdu
29. Na položaju komandant XIV udarne brigade Divizije Ilija Repac (čuči) a za puškomitraljezom je oficir njegova štaba, u Borbi za Benkovac
30. Jedna četa V brigade Divizije spremna je da pođe u borbu za oslobođenje Benkovca
31. Narod pjesmom i igrom ispraća svoje borce u bitku za oslobođenje Benkovca, na slici stanovnici Parčića
32. Borba za Benkovac je počela
33. Komesar V Brigade Ilija Radaković sa svojim štabom u tek zauzetom bunkeru u borbi za oslobođenje Benkovca
34. Obavještajni oficir VI brigade Divizije Joco Kovačević čeka da se iz rupe pojavi skriveni njemački vojnik, u upravo oslobođenom Benkovcu
35. Stanovnici Benkovca čiste svoj grad nakon upravo završene bitke
36. Štab V brigade Divizije
37. Na položajima iznad Obrovca

38. Iz Bilišana su jedinice Divizije krenule u napad za oslobođenje Obrovca
39. Komandant Divizije Stanko Parmač, načelnik Štaba Danić Damjanović, načelnik veza i oficir, pred početak bitke za Obrovac
40. U pokretu prema Obrovcu
41. Artiljerija na vatrenu položaju, Bilišane
42. Kao pod 41.
43. Kao pod 41.
44. Jedinice Divizije ulaze u oslobođeni Zadar, sutradan pošto je grad oslobođen
45. Vezisti u oslobođenom Zadru
46. Radio-telegrafski kurs Štaba Divizije u Zadru
47. Kursisti u Zadru, pred zgradom u kojoj je održan kurs
48. Nogometna utakmica u oslobođenom Zadru, između timova XIX i XXVI divizije NOVJ, sudi zarobljeni njemački vojnik
49. II tenkovski bataljon II tenkovske brigade VIII korpusa kreće prema Kninu
50. Na položaju u rajonu Očestovo — Mokro polje, u borbi za Knin
51. Puškomitraljezac V brigade Divizije u borbi za Knin
52. Nakon bitke na putu Stara Straža — Pađene
53. Zarobljeni njemački vojnici nakon bitke za oslobođenje Knina
54. Najhrabrijim borcima i rukovodiocima dodijeljena su odlikovanja od Vrhovnog štaba, nakon bitke za Knin
55. Načelnik Štaba Divizije Danić Damjanović pozdravlja odlikovane borce i rukovodioce III bataljona V brigade
56. Po završenoj bitki za Knin, zarobljenici su smješteni u logor u Kistanjima
57. Minobacač V brigade u borbi za Knin
58. Artiljerija u borbi za Knin, položaj Mokro polje
59. Na putu Stara Straža — Radučić, blindirana kola kreću u akciju
60. Dio Štaba Divizije rukovodi zauzećem sela Pađene
61. Dio Štaba Divizije nakon zauzeća Pađana, u sredini (u bijelom mantilu) komesar Divizije Žiki Bulat
62. Bitka za Knin je završena
63. Jedinice Divizije kreću prema Makarskoj
64. Inženjerski je bataljon povadio mine i očistio put prema Mostaru
65. Borba za Mostar je počela
66. Na prilazima Mostaru
67. Kao pod 66.
68. Ulične borbe u Mostaru
69. Izbjegli se narod vraća u oslobođeni Mostar
70. Slavlje u oslobođenom Mostaru
71. Poslije borbi za Mostar, u Benkovcu se vrše pripreme za nove, predstojeće bitke
72. Komandant V brigade predaje raport komandantu Divizije
73. Odlikovani borci i rukovodioci
74. Komesar Divizije Petar Babić govori narodu
75. Igrom i pjesmom narod ispraća borce
76. Na proslavu su organizirano stigli i pioniri
77. Predah na Velebitu
78. Na Krbavskom polju
79. Prvi zarobljeni njemački vojnik kod sela Mekinjara
80. Jedinice Divizije marširaju preko Žute Lokve i Krivog puta
81. Artiljerija Divizije tuče njemačke položaje u Senju
82. Tenkovi i Pješadija u borbi za Senj
83. Postavljanje mosta preko Rječine u borbi za Rijeku
84. Na koti Luban u borbi za Rijeku
85. Njemačko utvrđenje na Sv. Katarini
86. U jedinice Divizije stigli su 21. II 1945. borci Albanci s Kosova
87. Franjo Gaži govori u oslobođenoj Rijeci
88. U Elžani nakon bitke, 5. V 1945.
89. Manifestacija istarske omladine
90. Jedinice Divizije ukrcavaju se na brodove na putu za Zadar
91. U Opatiji, 25. V 1945.
92. Na položajima kod Ilirske Bistrice
93. Na putu za Zadar

Plan izložbe, postava i katalog:
VALENTIN URANIJA

Povećanje fotografija:
ANTUN TRAVIRKA

Izrada karte:
IGOR GLUIĆ

Tehnički suradnik na izložbi:
MARKO OPAČIĆ

Izdavač:
NARODNI MUZEJ ZADAR

Tisak:
»NARODNI LIST«, ZADAR, 1983.

Naklada: 300 primjeraka

